

Speech Dodenherdenking van de gemeente Aalten - 4 mei 2018

Vandaag is het 4 mei. 73 jaar geleden was dit de laatste dag van de tweede wereldoorlog in Nederland. Een oorlog van 5 jaar waarin letterlijk en figuurlijk over grenzen werd gegaan. Onze landsgrenzen, maar ook de persoonlijke grenzen van mensen hadden van de een op de andere dag geen waarde meer.

Het thema dat het Nationaal Comité 4 en 5 mei dit jaar voor de herdenking en viering koos, is: het jaar van verzet. In een tijd waarin elkaar beoordelen en veroordelen steeds normaler lijkt te worden, waarin we meer en meer in wij en zij praten, waarin grenzen worden opgezocht en soms overgegaan, is het misschien goed ons eens proberen voor te stellen wat wij zouden doen als er sprake is van oorlog, onderdrukking of geweld.

Wat denk je dat het met je doet als een leger van een ander land zomaar onze gemeente binnenvalt en voor jou bepaalt wat goed is en fout? Wat je nog wel, maar vooral wat je niet meer mag zeggen, niet meer mag geloven of niet meer mag dragen? Je vertrouwde dagelijkse leven waarin je werkt, naar school gaat, afsprekt met familie of vrienden, feestjes viert of sport, het leven waarin jij je nu veilig voelt, is er ineens niet meer. Word je bang of juist boos van deze onrechtvaardigheid, want wie zijn zij dat ze mogen beslissen over jouw leven, jouw geluk, over jouw vrijheid?

Misschien wil je in opstand komen, maar durf je dat? Je hoorde al verhalen over mensen die probeerden zich te verzetten en die zomaar zijn verdwenen. Je zag soldaten die zelfs kinderen meenamen naar...ja, waar naar toe eigenlijk? Als je mogelijk moet betalen met je eigen leven of dat van je geliefden, welke keuzes maak je dan? Ben je op zo'n moment zo dapper dat je voorbij je eigen angst kiest voor het grotere doel: vechten voor een betere toekomst, vechten voor de vrijheid van je land?

In elke oorlog, vroeger en nu, krijgen mensen te maken met constante spanning, verborgen agenda's, nepnieuws en duivelse dilemma's. En wat doe je dan? Vecht je als soldaat? Word je een spion? Blaas je spoorwegen op of saboteer je websites? Maak je een illegale krant over het echte nieuws? Vervals je legitimatiebewijzen? Smokkel je voedsel of misschien zelfs wel wapens? Bied je onbekende medemensen onderdak zoals velen hier in de gemeente Aalten in de tweede wereldoorlog deden?

Of vlucht je met dat wat je dragen kan en hoop je ergens te kunnen schuilen? Misschien bevries je wel en doe je uit angst helemaal niets. En is dat dan goed of fout... of zijn er nuances mogelijk? Kan je het oordelen laten en kijken of er toch een samen mogelijk is, zelfs als je alles op alles moet zetten om je staande te houden?

Samen met de geallieerden kwam in 1945 de bevrijding van ons land tot stand. Het was voor velen die hiervoor stierven niet eens hun oorlog. Ze streden voor het grotere doel: wereldvrede, ook al wisten ze niet of ze hun dierbaren ooit terug zouden zien. Als je dat tot je door laat dringen, in je hart binnen laat komen, dan kan het niet anders dan dat je dankbaarheid voor onze vrijheid voelt.

En daarom is het zo belangrijk dat we de herinneringen levend houden. Dat we burgers en militairen die waar ook ter wereld omkwamen sinds het uitbreken van de tweede wereldoorlog, in oorlogssituaties en bij vredesoperaties, nooit vergeten. Want ieder van hen maakte een keuze. Misschien groot, misschien klein, maar altijd moedig. Een les die we vandaag de dag misschien ook in ons eigen leven toe kunnen passen door te kiezen voor luisteren in plaats van oordelen, door geen onderscheid te maken, door elkaars grenzen te respecteren.

Laten we ook dit jaar met elkaar het kostbare geschenk van hen die dapper waren doorgeven door 2 minuten stil te zijn. Laten we hen herdenken en beseffen wat de werkelijke waarde van vrijheid is: in veiligheid jezelf kunnen zijn en in vrede met elkaar kunnen leven.